

ՄԱՂՄՈՍ ԹԻՒ 9

Փառատրեալ է Տէրը:

Ան մեր զօրութիւնն է եւ փրկութիւնը:

Ան մեր Աստուածն է, որ արդարութիւն կը գործէ,

որ իրատունքը կը պաշտպանէ:

Անոր զօրութեան առջեւ հզօրները կը փոշիանան ու կը քշուին:

Անոր փրկութիւնը իր երկիւղով իմաստնացող ժողովուրդին հետ է:

Տիրոջ Աջը կը յաղթէ, իր ժողովուրդին ոսիւնները կը տապալէ:

Թող անոնք յոխորտան՝ թէ պիտի հալածեն քեզ պաշտպանողները,

թէ պիտի հասնին անոնց,

թէ պիտի աւարը բաժնեն,

թէ զանոնք բնացնջելով պիտի կշտանան,

եւ թէ մնացորդներն ալ պիտի մատնեն տարտղնումի կորուստին:

Տիրոջ փրկութիւնը չ'ուշանար. զի Աստուած ընդ մեզ է:

Անիկա իր ճիշդ ժամանակին կու գայ. զի Աստուած ընդ մեզ է:

Համբերողները կը տեսնեն Անոր փրկարար սքանչելիքները.

զի Աստուած ընդ մեզ է:

Փառատրեալ ես, Տէր, որ բոլոր ելքերուն Աստուածն ես:

Աստուածն ես ստրկութենէ դէպի ազատութիւն ելքին:

Աստուածն ես անարդարութենէ դէպի արդարութիւն ելքին:

Աստուածն ես խաբէութենէն դէպի ճշմարտութիւն ելքին:

Որդեգրեալներդ քեզմով կը մխիթարուին, կը զգաստանան,

Կ'ամրանան, կը վերականգնին:

Դուն ես, որ անոնց գլուխը բարձր կը պահես՝ ի փառս Ս. Երրորդութեանդ.

այժմ եւ միշտ եւ յափտեանս յափտենից:

ԱՐՑԱԽԵԱՆ ՍԱՂՄՈՍՆԵՐ

Գառնիկ Աագ Քահանայ Գոյունեան

MARY'S SONG Luke 1:46-55

“My soul glorifies the Lord
and my spirit rejoices in God my Saviour,
for he has been mindful
of the humble state of his servant.

From now on all generations will call me blessed,
for the Mighty One has done great things for me—
holy is his name.

His mercy extends to those who fear him,
from generation to generation.

He has performed mighty deeds with his arm;
he has scattered those who are proud in their inmost thoughts.

He has brought down rulers from their thrones
but has lifted up the humble.

He has filled the hungry with good things
but has sent the rich away empty.

He has helped his servant Israel,
remembering to be merciful
to Abraham and his descendants forever,
just as he promised our ancestors.”

POWER AND POWERLESSNESS

Monday, 11 April 2020

This morning, while following the news, I heard the distressing witness of a doctor in Italy; he said, “We doctors have become powerless in the face of this growing human tragedy created by the pandemic....”

Power and Powerlessness have been given a wide range of definitions. In the Bible, power and powerlessness are closely interconnected. Power connotes authority and responsibility as a God-given gift and mandate to human beings to organize their life and govern the creation. Greed and lust of worldly power, which originated with Adam's sin, have led humanity to affirm human power against God's power. In Christ, on the other hand, God's power is manifested through the cross, not by His omnipotence, but by His powerlessness: “The weakness of God is stronger than human strength” (1 Cor 1:25), and God's “Power is made perfect in weakness” (2 Cor 12:9).

The cross broke the power of evil and became the supreme manifestation of Christ's power of love against the human love of power. The cross is a symbol of the victory of life over death. In the Easter hymn of the Armenian Church, we sing: “Christ defeated death by death.” The cross is the converging point of death and life. It is the concrete expression of the brokenness of the world that was healed and restored by the Crucified: “By his wounds you have been healed” (1 Pet 2:24), asserts the apostle.

God's power of love through the cross, aimed at saving humanity from the “visible and invisible powers or rulers or authorities” (Col 1:16) of evil, continues to operate in the world through the church, calling the forces of economic dominion, political oppression, racial discrimination, violation of human rights, violent extremism, and evil ideologies for conversion, healing, and reconciliation. Conflict between the divine power of love and liberation and the human power of hate and domination is present in all aspects of life. Christian faith, grounded on biblical values and truth, reminds us that all structures and systems as well as practices and exercise of power must be accountable to God. The human being should recognize the limitations of his power before the omnipotence of divine power.

I will never forget my confrontation with Robert Mugabe, the president of Zimbabwe, in 1998. While addressing the representatives of church delegations attending the 9th Assembly of the World Council of Churches (WCC) in Harare, President Mugabe said arrogantly that church authorities should remain within the walls of the church and not get involved in public affairs. In my response, as Moderator of the WCC, I said that the church cannot remain silent in the face of the arrogance of power, corrupted power structures, and oppressive governance, and that in Christ, the human being is no longer the hostage of unjust structures and oppressive powers. I am sure that those present, and the churches of Zimbabwe, still remember the tense and unpleasant situation that was created with my remarks at the presidential palace.

Human power can cut two ways. It can liberate or enslave, enrich or impoverish, strengthen or weaken, reconcile or polarize, unify or alienate. Power acquires its true meaning if it is exercised with responsibility, accountability, and transparency. Likewise, power gets its authenticity and credibility by giving, caring, serving, and sharing.

The right perception and responsible use of power should remain a global ethical challenge to all those who hold and exercise it. Any form or expression of power cannot last if it is not driven and underpinned by ethical values and people's interests. Any power structure under the cover of democracy becomes an instrument of corruption and autocracy if it lacks accountability. All powers are temporary; all nations are vulnerable; all systems are fragile; the mightiest are powerless before the Almighty. History has concretely proven this truth. The coronavirus pandemic has once again reminded us of this basic truth.

**TURNING TO GOD
ARAM I**

Հովանաորութեամբ՝
Գերշ. Տ. Բաբգէն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կազմակերպութեամբ՝
Ազգային Առաջնորդարանի
Հայեցի Դաստիարակութեան Բաժանմունքին

Ազգային Առաջնորդարանի՝
Նոր Հրատարակութիւններու՝

ՀՆՈՐՀԵՆԴԷՍ

ԲԱՐԵԻ... ԵՍ ԳԻՐՔՆ ԵՄ

Մեկենաս՝
Բաղդումաճեան Հիմնարկ

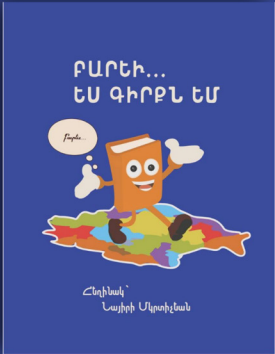
Գիրքը կը ներկայացնէ՝
ՆԱՅԻՐԻ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Հինգշաբթի, 20 Օգոստոս 2026
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին

Մոնթրէալի Հայ Կեդրոնի
«Ահարոնեան» Սրահէն ներս

Միրով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու
«Բարեւ... Ես Գիրքն եմ» դասագիրքի շնորհանդէսին:

ԴԻԲԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Հովանաորութեամբ՝
Գերշ. Տ. Բաբգէն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կազմակերպութեամբ՝
Ազգային Առաջնորդարանի
Հայեցի Դաստիարակութեան Բաժանմունքին

Ազգային Առաջնորդարանի՝
Նոր Հրատարակութիւններու՝

ՀՆՈՐՀԵՆԴԷՍ

ԲԱՐԵԻ... ԵՍ ԳԻՐՔՆ ԵՄ

Մեկենաս՝
Բաղդումաճեան Հիմնարկ

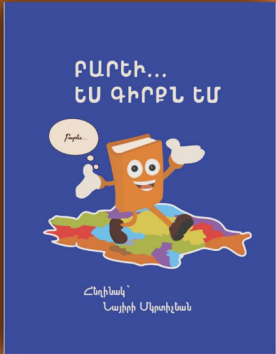
Գիրքը կը ներկայացնէ՝
ՆԱՅԻՐԻ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Հինգշաբթի, 27 Օգոստոս 2026
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին

Սուրբ Աստուածածին Եկեղեցւոյ
«ՅՈՎՎԱՆԵԱՆ» Սրահէն ներս

Միրով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու
«Բարեւ... Ես Գիրքն եմ» դասագիրքի շնորհանդէսին:

ԴԻԲԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՒԱՏՈՎ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ...

Երկնաւոր Արքայ, տո՛ր
ինծի քու արքայութիւնդ,
որ քու սիրելիներուդ
խոստացար, եւ զօրացնիր
սիրտս որպէսզի ատեն
մեղքը եւ միայն քեզ սիրեմ
եւ քու կամքդ կատարեմ. եւ
ողորմէ՛ քու արարածներուդ
եւ ինծի՝ բազմամեղիս:

ԱՄԷՆ:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՐԳԵՒԱԾ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Իմ խաղաղությունս է որ կու տամ ձեզի, որ այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է» (Յի 14:27):

Որպէսզի գիտնանք թէ Յիսուս այստեղ ինչ խաղաղութեան մասին է, որ կը խօսի, կարեւոր է յիշել, որ Յիսուս այս հաստատումը կատարեց՝ այս աշխարհէն իր բաժանումին մասին բազմիցս խօսելէ ետք (Յի 13:33, 36, 14:2-4, 12, 18-19): Մենք կրնանք պատկերացնել թէ աշակերտները որքան տակնուվայ եղան ու խռովեցան երբ Յիսուսէն լսեցին թէ զիրենք պիտի թողուր ու մեկնէր այս աշխարհէն. զուր տեղ չէ որ Յիսուս անոնց ըսաւ. «Մի խռովք ու մի՛ վախճաք» (Յի 14:27): Անոնք ինչպէս կրնային չխռովիլ երբ իրենց Փրկիչը կը պատրաստուէր բաժնուելու իրենցմէ: Եւ սակայն, ճիշդ այն պահուն որ անոնք կարիքը ունէին խաղաղութեան Իշխանը՝ Յիսուս անոնց ըսաւ. «Իմ խաղաղութիւնս է որ կու տամ ձեզի, որ այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է»: Այս բառերով Յիսուս ըսել ուզեց աշակերտներուն. «Ճիշդ է որ ես կը մեկնիմ այս աշխարհէն, բայց իմ խաղաղութիւնս ձեզի, ձեր մօտ ու ձեր մէջըլ թողում: Ես մարմինով կը հեռանամ ձեզմէ, բայց հոգեպէս ներկայ պիտի մնամ ձեր մէջ, եւ հոգեկան ներկայութեամբս՝ խաղաղութեամբ պիտի լեցնեմ ձեզ»:

Անմահը կը պատրաստուէր մեռնելու, բայց պահած էր իր խաղաղութիւնը, եւ ի՛չ միայն պահած էր, այլեւ կարող էր այդ խաղաղութիւնը ուրիշներուն ալ տալու. մենք կրնանք մահուան վտանգին առջեւ պահել մեր խաղաղութիւնը:

Փորձութեան առջեւ էր Յիսուս, բայց լեցուն էր խաղաղութեամբ. մենք կրնանք խղաղութեամբ լեցուն մնալ երբ փորձութիւնները մեզ կը շրջապատեն:

Կրնանք նմանիլ Տիրոջ որ իր խաղաղութիւնը չկորսնցուց երբ իր նաւը կը ծփար փոթորկալից ալիքներուն վրայ:

Մենք չենք կրնար ծովը խաղաղեցնել, բայց կրնանք խռոված ծովուն վրայ մեր խաղաղութիւնը պահել:

Հաւատացեալը այն մարդը չէ որ խաղաղ նաարկութիւն կ'ունենայ, այլ այն մարդը՝ որ կը պահէ իր սրտի խաղաղութիւնը, երբ իր նաակը կը հանդիպի կեանքի փոթորիկներուն: Նման խաղաղութիւն մը աշխարհը չի կրնար տալ, որովհետեւ չունի որ տայ: Ահա թէ ինչու Յիսուս կ'ըսէ, որ իր տուած խաղաղութիւնը «այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է»: Այո՛, տարբեր է, որովհետեւ աշխարհիկ մարդը չի կրնար իր խաղաղութիւնը պահել փորձութեանց ու նեղութեանց դիմաց, մինչդեռ Աստուծոյ մարդը՝ կրնայ: Աշխարհիկ մարդը փոթորիկին դիմաց կը փոթորկի, իսկ Քրիստոսի մարդը, ի՛չ միայն չի փոթորկիր, այլեւ՝ իր խաղաղութեամբ կը խաղաղեցնէ փոթորիկն ու փոթորկածը:

Այո՛, սիրելիներ, Քրիստոսի տուած խաղաղութիւնը՝ տարբեր է աշխարհի տուած խաղաղութենէն, որովհետեւ Քրիստոսի խաղաղութիւնը՝ սրտի՛ խաղաղութիւն է, հոգիի՛ խաղաղութիւն է, մտքի՛ խաղաղութիւն է, ներքին ու մնային խաղաղութիւն է, մինչդեռ աշխարհի տուած խաղաղութիւնը՝ մարմնաւոր ու ժամանակաւոր խաղաղութիւն է:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

Ո՞Վ Է ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԱՅՐԸ:

Ճշմարիտ մայրը ան է, որ ի՛չ միայն զաւակ կը բերէ լոյս աշխարհ, այլեւ զայն կը բերէ աշխարհի լոյսին՝ Քրիստոսի: Ճշմարիտ մայրը ան է, որ ի՛չ միայն մարմնաւոր ծնունդ կու տայ իր զաւկին, այլեւ զայն կ'առաջնորդէ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ իր վերածնունդը ապրելու: Ինչպէս իսկական ծնունդը հոգեւոր ծնունդն է եւ ի՛չ թէ մարմնաւոր ծնունդը, նոյնպէս ալ, իսկական մայրը իր զաւկին մարմնաւոր ծնունդ տուողը չէ, այլ՝ զայն հոգեւոր ծնունդի առաջնորդողը: Ճշմարիտ մայրը իր զաւակը հրեշտակներուն երգակից ըլլալու եւ Աստուծոյ Գառնուկին համար երգելու պատիփն պատրաստող մայրն է:

ԻՆՉ Է ՀԱՅ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ

Հայ մօր կոչումն է՝ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբել իր զաւկին: Այս մասին Յերոնիմոս կ'ըսէ. «Այն ծնողները որոնք քրիստոնէա կան անհրաժեշտ դաստիարակութիւնը չեն փոխանցեր իրենց զաւակներուն, կը նշանակէ թէ զանոնք ծնան այս ժամանակաւոր կեանքին համար, եւ սակայն անոնց առջեւ բացին յափտենական մահուան դռները»: Իսկ Յովհան Ոսկեբերան Հայրապետը կ'ըսէ. «Յաճախ ծնողներէն շատեր ամէն ինչ կ'ընեն որ իրենց զաւակ ները ունենան լաւ տուն, լաւ գործ, լաւ հարստութիւն, լաւ դիրք, բայց ոչինչ կ'ընեն որ անոնք ունենան ընտիր հոգի, մաքուր սիրտ եւ Աստուածահաճոյ կեանքի ընթացք: Ահա այս է որ ամբողջ աշխարհը տակնուվոյայ կ'ընէ»:

Ըսի, թէ հայ մօր կոչումն է՝ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբել իր զաւակներուն. իսկ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբած ըլլալու համար անոնց՝ պէտք է շատ բան սորվեցնեն անոնց. յիշեմ հիմնական չորս բան.-

ա) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել Քրիստոսը, պաշտել Քրիստոսը, փնտռել Քրիստոսը, պատուել ու փառաբանել Քրիստոսը: Երբ մեր զաւակները սորվին սիրել Քրիստոսը՝ իրենց յափտենականութիւնը ապահով ձեռքերու մէջ դրուած կ'ըլլայ:

բ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել մարդիկը: Մարդը Քրիստոսի սիրոյն պտուղն է. կարելի չէ սիրել Քրիստոսը եւ չսիրել անոր սիրոյն պտուղը: Մարդը Քրիստոսի ձեռքին գործն է. կարելի չէ բռնել Քրիստոսի ձեռքէն եւ անտեսել Քրիստոսի ձեռքին գործը՝ մարդը:

գ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել աղօթքը: Մայր մը ո՛չ միայն պէտք է աղօթէ իր զաւակներուն համար, այլ նաեւ ու մանաւանդ, պէտք է անոնց հետ աղօթէ, եւ անոնց աղօթել սորվեցնէ: Մեր եկեղեցւոյ հայրերէն՝ Բարսեղ Մաշկետուրցին, կոչ կ'ուղղէ ծնողներուն որ իրենց զաւակներուն աղօթել սորվեցնեն, մանաւանդ՝ գիշերով արթննալ եւ աղօթել: Այն մայրը որ իր զաւկին աղօթել չի սորվեցնէր, կը նմանի այն զօրավարին որ իր զինուորները պատերազմի դաշտ կը դրկէ առանց զէնքի ու փամփուշտի: Կեանքը պատերազմի դաշտի նման է: Մայրեր պէտք չէ իրենց զաւակները պատերազմի դաշտ դրկեն առանց զէնքի ու փամփուշտի: Չաղթող զաւակը՝ զէնքէ ու փամփուշտէ զրկուած անձ կը նկատուի, որուն պարտութիւնը կեանքի պատերազմի դաշտին մէջ անխուսափելի է:

դ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել Աստուածաշունչը եւ կարդալ գանիկա: Պէտք է սորվեցնեն վստահիլ Աստուծոյ խօսքին եւ կառչիլ Աստուծոյ խոստումներուն: Երբեմն մարդիկ կը մեղադրեն դպրոցի ուսուցիչները, որ չեն կրնար սէր ու հետաքրքրութիւն արթնցնել փոքրիկներուն մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ: Եւ սակայն, փոքրիկներուն մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ սէր ու հետաքրքրութիւն արթնցնելը, դպրոցի ուսուցիչներուն պարտականութիւնը չէ այնքան՝ որքան ծնողներուն պարտականութիւնը: Զաւակ մը որ իր մօրը կողմէ չէ սորված սիրել Աստուածաշունչը եւ Յիսուսի պատմութիւնները, ուսուցիչը չի կրնար դպրոցին մէջ սէր արթնցնել անոր մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ:

ՀԱՅ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ ԻՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՎԱՏՄԱՄԲ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

ՍՈՒՐԲ ԿՈՑՍ ՄԱՐԻԱՄ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հին Կտակարանին մէջ Սուրբ Կոյս Մարիամին համար գործածուած պատկերներն ու նշանները բազմաթիւ ու բազմատեսակ են: Այստեղ բոլորը յիշելը եւ բացատրելը անկարելի է, տեղի սղութեան պատճառով, բայց յիշեմ կարեւորագոյն 12 հատը միայն.-

1) Դրախտին մէջ հաստատուած կենաց Ծառը Մարիամ ինքն է, կ'ըսէ Գրիգոր Տաթեացին: «Կենաց Ծառ» կը կոչուի որովհետեւ իր վրայ հասունցաւ կենսատու Պտուղը՝ Քրիստոսը (Ծն 2.9):

2) Սաբեկի ծառը որ «ծնունդ տուաւ» խոյի մը, որ պիտի զոհուէր Իսահակի փոխարէն, կը ներկայացնէ Մարիամը որ ծնունդ տուաւ Աստուծոյ Գառնուկին, որ պիտի զոհուէր համայն մարդկութեան համար (Ծն 22.13):

3) Վառող բայց չկիզուող մորենիի ծառը կը ներկայացնէ Մարիամը (Ել 3.2): Ինչպէս կրակ վառեցաւ մորենիին մէջ, բայց զայն չայրեց ու չփճացուց, նոյնպէս ալ, աստուածային կրակը վառեցաւ Մարիամի արգանդին մէջ, բայց զայն չսպառեց ու չփճացուց:

4) Ահարոնի ծաղկող գաւազանը կը պատկերացնէ Մարիամը (Ծն Թւ 17.6-11): Ինչպէս Ահարոնի գաւազանը առանց խոնաւութեան ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այնպէս ալ, Մարիամ առանց սերմի խոնաւութեան յղացաւ եւ պտղաբերեց աշխարհի Կերակրիչը:

5) Դափթ մարգարէն Սուրբ Կոյս Մարիամը կը նմանցնէ ծառի մը, «որ իր ժամանակին իր պտուղը պիտի տայ, եւ անոր տերեւը պիտի չթափի» (Սղ 1.3): Արդարեւ, Մարիամ եղաւ այն ծառը, որ իր ժամանակին, այսինքն՝ ճիշդ ատենին ծնաւ Յիսուսը, եւ Յիսուսը ծնելէ ետք իր տերեւը չթափեցաւ, այլ խօսքով՝ իր կուտութիւնը չկորսնցուց: Երբ ծառ մը իր պտուղները տայ, անկէ ետք կը թափէ իր տերեւները, որպէսզի պատրաստուի իր ժամանակին վերստին ծաղկելու ու պտուղներ տալու. Մարիամ սակայն Յիսուսը ծնելէ ետք, իր տերեւները չթափեց, այլ խօսքով՝ իր կուտութիւնը չխախտեց, որպէսզի ուրիշ զաւակներու ծնունդ տար, կ'ըսէ Գրիգոր Տաթեացին:

6) Սողոմոն Մարիամը կը կոչէ «Փակուած պարտէզ եւ կնքուած աղբիւր» (Երզ 4.12): Այս վկայութիւնը Մարիամի կյանքական կուտութիւնը հաստատող ամենէն ուժեղ վկայութիւններէն մին է: Մարիամ եղաւ այն պարտէզը, որմէ դուրս եկաւ Աստուծոյ Որդին, եւ որուն դուրս գալէն ետք՝ պարտէզը փակուած մնաց, որովհետեւ ուրիշ մը չէր կրնար հոնկէ դուրս գալ: Դարձեալ, Մարիամ եղաւ այն աղբիւրը, որմէ դուրս «հոսեցաւ» Աստուծոյ Որդին, եւ որուն հոսումէն ետք՝ աղբիւրը կնքուած մնաց, որովհետեւ ուրիշ մը չէր կրնար հոնկէ դուրս հոսիլ:

7) Մարիամ անձնաւորումն է նոր ու կատարեալ Սիոնին՝ Երուսաղէմին: Ան կոչուած է ճշմարիտ Սիոնի դուստրը, որուն մէջ Իսրայէլի Աստուածը կը բնակի. «Հրճուէ՛, դո՛ւստր Սիոնի, բարձրածայն աղաղակէ՛, Երուսաղէ՛մ, ուրախացի՛ր եւ զուարճացի՛ր ամբողջ սրտովդ, դո՛ւստր Երուսաղէմի, որովհետեւ... Իսրայէլի թագաւորը՝ Տէրը ինք, թու մէջդ է» (Սովի 3.14-15):

8) Սրբարանի դուռը որ միշտ փակ պէտք էր մնար, եւ ուրկէ Իսրայէլի Տէր Աստուածը պիտի մտնէր ու հոնկէ դուրս գար՝ կը պատկերացնէ Մարիամը (Եզ 44.1-3): Արդարեւ, Մարիամ ինք եղաւ Սրբարանի արեւելեան այն դուռը, ուրկէ մտաւ ու դուրս եկաւ Իսրայէլի Աստուածը՝ Քրիստոսը: Այդ դուռը փակ պէտք էր մնար, այսինքն՝ Մարիամ Յիսուսէն զատ ուրիշով մը պիտի չլղանար (Թէոդորոս Քոթենաւոր, եւ Գրիգոր Տաթեացի):

9) Գզաթը2 որ իբրեւ նշան տրուեցաւ Գեղէօնին, կը ներկայացնէ Մարիամը: Գզաթին վրայ ցօղին իջնելը՝ կը պատկերացնէ Սուրբ Հոգիին էջքը Սուրբ Կոյս Մարիամին վրայ եւ անոր յղացուիլը. իսկ երկրորդ անգամ զգաթին չոր մնալը՝ ցոյց կու տայ որ Մարիամ այդ մարդու սերմ «չճանչցաւ» (Դտ 6.36-40) (Գրիգոր Տաթեացի):

10) Ներսէս Շնորհալի Հայրապետը կը հաստատէ, թէ Դանիէլ Սուրբ Կոյս Մարիամը պատկերացուց իբրեւ լեռ մը, որմէ քարի կտոր մը պոկուեցաւ առանց մարդկային ձեռքի միջամտութեան (Դն2.45): Լեռը Մարիամն է, իսկ լեռնէն պոկուած քարը՝ Քրիստոսը, որ առնուեցաւ լեռնէն (Մարիամէն) առանց մարդկային ձեռքի միջամտութեան, այսինքն՝ առանց մարդկային սերմի:

11) Համաձայն Ներսէս Շնորհալի Հայրապետին, Սողոմոնի «Կնդրուկի Բլուր» բացատրութիւնը կը վերաբերի Սուրբ Կոյս Մարիամին (Երզ 4.6):

12) Աստուած Եսայի մարգարէին միջոցաւ գալիք սերունդներուն նշան մը տուաւ ըսելով. «Ահա Կոյսը պիտի յղանայ եւ որդի մը պիտի ծնի, եւ անոր անունը պիտի կոչեն Էմմանուէլ» (7.14): Կոյսի մը յղացուիլը ինքնին տրուած նշանն էր:

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ԵՒ
ԱՆՈՐ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

ՆԻԿԻՈՅ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎԻ 1700-ԱՄԵԱԿ

«Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌԵԼՈՅ: Ի ԴԱՏԱՍԱՆ ՅԱԽՏԵՆԻՑ ՀՈԳԻՈՅ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՅ»:
(Ա. Բաժին)

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԵՋ:

ԹժՀ ին եւ թէ՛ Նոր Կտակարաններուն մէջ կը խօսուի մեռելներու ապագայ յարութեան մասին, երբ բոլոր «հողին մէջ քնացողները պիտի արթնան, ոմանք յափտենական կեանքի համար, ոմանք ալ նախատինքի ու յափտենական անարգանքի համար» (Դն եւ : Հմմտ Մտ : Յի : Գրծ): Քրիստոսի ժամանակակից Հրեաները այս զօրեղ յարութեան հաւատքը ունէին (Տեն Յի):

ՀՈԳԻԻ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՌՐ:

ա) Ոմանք այս կեանքէն անդին ռեւէ գոյութիւն կը մերժեն ճանչնալ: Այդպիսին էին Սադուկեցիները Հրեաներուն մէջ: Այդպիսինք շատ կային Յոյն իմաստասէրներուն մէջ: Այդպիսիներ գտնուեցան եւ կան նաեւ քրիստոնեայ անունը կրողներու շարքին մէջ:

բ) Ուրիշներ հոգիներու անմահութիւնը կը ճանչնան ու կ’ընդունին, բայց կը մերժեն ընդունիլ մարմնաւոր յարութիւնը: Այդպիսին էին 2-րդ դարուն՝ Մարկիոն Պոնտացի, 3-րդ դարուն՝ Մանի, եւ ուրիշներ: Բայց Աստուածաշունչը յստակօրէն կ’ուսուցանէ մարմիններու յարութիւնը: (Տեն Յի 5:25-27: Փլպ 3:20-21):

գ) Ուրիշներ մեռելներու յարութիւնը կ’ընդունին, բայց կ’ըսեն՝ թէ մեր այս մարմինները չեն որ յարութիւն պիտի առնեն, այլ՝ հոգիները երկնային մարմին պիտի ստանան: Բայց Աստուածաշունչը կ’ըսէ, թէ նոյն մեր այս մարմինները յարութիւն պիտի առնեն (Տեն Յոբ 19:25-27: Փլպ 3:20-21):

դ) Տակաւին, ուրիշներ մերժեցին ընդհանրական յարութիւնը, ըսելով թէ միայն արդարները յարութիւն պիտի առնեն (այսպէս նաեւ՝ Եհովայի Վկաները): Մինչդեռ Աստուածաշունչը յստակօրէն հակառակը կը վկայէ՝ «Բոլոր մեռելները, թէ արդարները եւ թէ մեղաւորները, յարութիւն պիտի առնեն» (Գրծ 24:15):

ԻՆՀՊԻՍԻ ՄԱՐՄԻՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆԸ:

«Ինչպէս յարութիւն կ’առնեն մեռելները. կամ ինչպիսի մարմինով պիտի գան» (Ա. Կր 15:35): Այս հարցումին պատասխանը կու տայ Պօղոս Առաքեալ (Ա. Կր 15:36-37): Ինչպէս հողին մէջ նետուած ցորենահատիկը եւ անկէ ծլած եւ աճած հասկին հատիկները տարբեր մարմիններ չեն, այլ նոյնը, մէկը միւսին նորոգութիւնը, բայց միաժամանակ միեւնոյն հատիկները չեն, այլ նորերը հինին փոխակերպուածն են, այնպէս ալ մեռած մարմինը երբ հողէն դուրս գայ՝ ներկայի մարմինէն տարբեր պիտի չըլլայ, այլ՝ նոյն մարմինը, սակայն նորոգուած ու փոխակերպուած: Որովհետեւ այժմ մեր մարմինները «շնչաւոր» են, եղծանելի, անարգ, տկար, մահկանացու, մինչդեռ յարութենէն ետք նոյն այդ մարմինները պիտի ըլլան՝ «հոգեւոր», անեղծ, փառաւոր, զօրաւոր եւ անմահ (տեն Ա. Կր 15:42-44):

Արդ, յարութեան օրը բոլորս ալ պիտի փոխակերպուինք այնպէս՝ որ մարմինները վերագտնեն սկզբնական իրենց վիճակը, առաջին կատարելութիւնը, երբ տակաւինն մեծքը չէր տիրած մարդուն եւ անոր հետեանքը եղող տկարութիւններն ու խեղդութիւնները չէին եղծած աստուածաստեղծ մեր պատկերը:

Բոլոր մարդիկ պիտի յայտնուին առաջին մարդուն՝ Ադամի վիճակով: Արդարներու մարմինները պիտի ըլլան Քրիստոսի մարմինին պէս՝ թափանցիկ, թանձրութիւնը թոթափած, նուրբ ու թեթեւ, լուսափայլ, արեգակի պէս պայծառ, փայլակի պէս արագաշարժ: Իսկ կորուստի դատապարտուածներուն մարմինները պիտի մնան թանձր ու ծանր՝ իրենց մեղքերուն պէս, եւ պիտի ըլլան տգեղ ու խաւարի, իրենց հոգեկան աշխարհին պէս:

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՌԱՏԱՄՔԻՆ
Զարեհ Արք. Ազնաւորեան
(Շարունակելի 17)

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ:

Մկրտութիւնը խորհուրդ մըն է, որ կը կատարուի Եկեղեցւոյ սուրբ Աազանին մէջ ջուրով եւ Աստուծոյ խօսքով:

ԻՆՀՊԵՍ Կ’ԸԼԼԱՅ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ:

Ամենասուրբ Երրորդութեան անունով, Քահանան մկրտեալը ջուրին մէջ երեք անգամ կ’ընկղմէ:

ԻՆՀՈՒ ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ Կ’ԸՆԿՂՄԷ:

Երեք անգամ ընկղմելը օրինակն է Քրիստոսի երեքօրեայ թաղման:

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՒՑԸ:

Երախան մկրտութեամբ կը մաքրուի սկզբնական մեղքէն, որ իրեն հետ ծնած է, եւ մանաւանդ սուրբ Աազանէն վերստին ծնելով Աստուծոյ որդի, քրիստոնեայ եւ Սուրբ Եկեղեցւոյ անդամ կ’ըլլայ:

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ:

Երախան եթէ մանուկ է, իր կնքափօր բերնով, իսկ եթէ չափահաս է, ինքն իր բերնով պէտք է հաւատք, յոյս, սէր եւ մկրտութիւն խնդրէ:

ԻՆՉ Է ՀԱՌԱՔԸ:

Հաւատքը այն ներքին հաստատ համոզումն է, որով մենք կը դաւանինք Աստուծոյ Որդիին միջոցաւ յայտնուած ճշմարտութիւնները:

Ո՛ՒՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒՒՆ ԱՅԴ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Անոնք կը գտնուին Աստուածաշունչին մէջ:

ԻՆՉ Է ՅՈՅԱԸ:

Յոյսը աստուածային պարգեւ մըն է, որով կը սպասենք վայելել Աստուծոյ խոստացած բարիքները, թէ՛ հոս եւ թէ հանդերձեալին մէջ:

ՈՐՈՂՔ ԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԽՈՍԱՅԱ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ:

Ներքին խաղաղութիւնը, Սուրբ Հոգիին պտուղներն ու պարգեւները եւ անվախճան երանութիւնը:

ԻՆՉ Է ՍԵՐԸ:

Սէրը գերազանց առաքինութիւն մըն է, որով մենք կը սիրենք զԱստուած ամէն բանէ աւելի, եւ մեր ընկերն ալ՝ մեր անձին պէս:

ԻՆՉ Է ԴՈՒՇՄԸ:

Դրոշմը Սուրբ Միւռնոնով օծումն է. այս խորհուրդը առաքեալներուն ժամանակ ձեռք դնելով կը կատարուէր, որուն միջոցաւ մկրտեալը Սուրբ Հոգին կը ստանար:

ՀԻՄԱ ԻՆՀՊԵՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒ:

Դրոշմը կը կատարուի երեխային նախ ճակատը, ապա աչքերը, ականջները, քիթը, բերանը, ձեռքերը, սիրտը, կոնակը եւ ոտքերը Սուրբ Միւռնոնով խաչաձեւ օծելով:

ԻՆՉ ՕԳՈՒՑ ՌՆԻ ԴՈՒՇՄԸ:

Դրոշմը Սուրբ Հոգիով կը զօրացնէ մկրտեալին քրիստոնէական հաւատքը եւ զօրութիւնը կու տայ պատուէրները պահելու:

ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ԿԱՄ ՀԱՌԱՏԱՅԵԼՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳ

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

Մինչ վերոյիշեալ Յիշելեաց քարոզը կ’եղանակուի, պատարագիչը կ’աղօթէ Հօր Աստուծոյ, շնորհակալութիւն յայտնելով անոր անսահման ողորմութեան համար, «որ մեզ՝ որ մըղքի դատապարտութեան ենթակայ էինք, շատ աւելի պատուեց քան երանելի Նահապետները, որովհետեւ անոնց Աստուածը կոչուեցաւ, իսկ մեզի գթալով՝ հաճեցաւ Հայր կոչուիլ», իրեն որդեգիր դարձնելով: Ուստի բոլոր հաւատացեալներուն անունով կ’աղաչէ, որ «մեզի տրուած որդեգրութեան այս շնորհքը օրէ օր աւելի պայծառանայ իր սուրբ Եկեղեցիին մէջ»:

Ապա, ծածուկ այս աղօթքը կ’աւարտէ բարձրաձայն կոչով մը՝ «եւ տուր մեզ համարձակաձայն բարբառով բանալ զբերանս մեր, կարդալ զքեզ, երկնատրդ Հայր, երգել եւ ասել» (=եւ թոյլ տուր, որ համարձակօրէն դիմենք քեզի, ի՛վ երկնաւոր Հայր, եւ երգաձայն աղօթքով ըսենք):

Պատարագիչին այս հրաւերին իբրեւ պատասխան, Եկեղեցւոյ միութեան գիտակցութեամբ եւ Աստուծոյ որդեգիր դարձած ըլլալու երջանկութեամբն ու երախտագիտութեամբը լեցուած՝ հիմա հաւատացեալները միասնաբար կ’երգեն Տէրունական աղօթքը՝ «Հայր Մեր»:

ՄԻԱՅՆ ՍՈՒՐԲ, ՄԻԱՅՆ ՏԵՐ

Անմիջապէս կը յաջորդէն երկու երգեր, որոնք հաւատքի խոստովանութիւն են:

Առաջինը, «Միայն Սուրբ, միայն Տէր, Յիսուս Քրիստոս, ի փառս Աստուծոյ Հօր. ամէն», փառաբանութիւն մըն է միակ Սուրբին, մեր միակ Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի, որուն ընդմէջէն մենք կը փառաւորենք երկնաւոր Հայրը: Այս հաւատքի խոստովանութիւնը, հնագոյն Պատարագին յատուկ, նոյնինքն Աստուածաշունչէն առնուած տող մըն է (Փլպ 2.11):

Երկրորդ եզը փառաբանութիւնն է ամենասուրբ Երրորդութեան երեք անձերուն, նախ առանձին-առանձին («Օրինեալ Հայր Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ...»), յետոյ երեքը միասին, փառատրութեամբ հանդերձ («Օրինութիւն Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն, այժմ...»):

Մինչ այդ, պատարագիչը դարձեալ ծածուկ աղօթքի մէջ է, այս անգամ՝ խոնարհած վիճակով, որ խնդրանքին թախանձական ըլլալը կ’արտայայտէ: Ան կ’աղաչէ, որ Տէր Յիսուս Քրիստոս զինք եւ իրեն պաշտօնակիցները «արժանի նկատէ եւ իր անարատ Մարմինն ու թանկագին Արինը տայ իրենց, որպէսզի իրենք ալ ամբողջ ժողովուրդին տան»: Ապա, երկրպագելով կը համբուրէ Սեղանը, յետոյ մաղզման սկիհէն վերցնելով կը դնէ Սեղանին վրայ: Սուրբ Մարմինը առնելով՝ լման կը թաթխէ անապական Արինին մէջ, դարձեալ աղօթելով որ Տէրը մեր մեղքերուն թողութեան ծառայեցնէ անոր ճաշակումը:

Այնուհետեւ, պատարագիչը դարձեալ ծածուկ պատուական Մարմնոյ եւ յԱրենէ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի ճաշակեցոյք սրբութեամբ...» բառերով կը դառնայ ժողովուրդին եւ Տիրոջ Մարմինո՞ւն ու Արինովը զանոնք կ’օրինէ, հրաւիրելով որ հաւատացեալներ զան եւ ճաշակեն զանոնք, որովհետեւ անոնցմով Յիսուս Քրիստոս ինք՝ «երկինքէն իջած՝ մեզի կը բաշխուի»: Եւ կ’աւելցնէ. «Ասիկա Կեանք է, Յարութեան յոյս, եւ մեղքերու քաւութիւն ու թողութիւն»:

Բայց ժողովուրդին ճաշակումը անմիջապէս տեղի չ’ունենար: Պատարագիչը դէպի Սեղան կը վերադառնայ, եւ վարագոյրը կը քաշուի, որպէսզի պատարագիչը առանձնութեան մէջ նախ ինք հաղորդուի, նախապատրաստելով ժողովուրդին հաղորդումը:

ՏԵՐ ՈՂՈՐՄԵԱ

Անցեալին այստեղ վարագոյր գոցել չկար: Սարկաազը անմիջապէս կը ձայնէր՝ «Սաղմոս ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերում, դպիրք...», եւ ժողովուրդ ու դպիրներ կը սկսէին երգել «Օրինեալ է Աստուած: Քրիստոս պատարագեալ բաշխի» օրհներգը: Ներկայիս, սակայն, այստեղ եկեր տեղատրուր է մեր ժողովուրդին շատ սիրելի կտոր մը՝ «Տէր Ողորմեա»ն:

Հին Պատարագին մէջ «Տէր Ողորմեա» չկար, որովհետեւ այդ երգը ինքը չկար մինչեւ 1772 թուականը: Այդ թուականին անիկա գրուեցաւ Սիմէոն Երեւանցի Կաթողիկոսին կողմէ, այն ալ՝ իջ պատարագին համար: Իրմէ ետք էր, որ (թէպէտ դժուար է ճշդիւ ըսել՝ երբ) անիկա սիրուելով՝ մուտք գործեց Պատարագին մէջ: Ուրեմն՝ հազիւ 250 տարուան կեանք ունի անիկա, իսկ Պատարագին մէջ՝ դեռ աւելի նուագ:

Հետաքրքրական է, որ ամէն անգամ երբ այս մասին կը խօսինք՝ ժողովուրդը կը զարմանայ, եւ երբ նոյնիսկ կատակով կ’ըսենք, որ այս յետսամուտ տարրը պէտք է դուրս գայ Պատարագէն, ժողովուրդը կը դժգոհի ու կը բողոքէ...:

(Շարունակելի 14)

***«ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ»**
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ,
ԿԱՌՈՅՑԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԶԱՐԵՀ ԱՐՔ. ԱԶՆԱՌՐԵԱՆ*

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada

514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca

Խմբագիր՝ Հոգեշնորհ S. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5